

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור על-ידי
צעירי-אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

בדיקת מזוזות

לקראת כניסתנו לחודש אלול בתי חב"ד ברחבי הארץ פותחים במבצע מיוחד לבדיקת תפילין ומזוזות, על-פי מנהג ישראל לבדוק את כשרות התפילין והמזוזות בחודש אלול. כדאי לזכור כי גם תפילין ומזוזות כשרות עלולות להיפגם במשך השנים, וחשוב לוודא את כשרותן לקראת השנה החדשה. בדיקת התפילין והמזוזות חשובה גם לביטחון האישי, שכן התפילין והמזוזות מוסיפות שמירה והגנה עלינו ועל בני ביתנו.

זיכוי בשופר

שליחי חב"ד יפעלו בחודש אלול לזיכוי המוני ישראל במנהג תקיעת שופר. הפעילות תתקיים בגני ילדים, בתי ספר, מוסדות ציבור, מקומות עבודה ובתי עסק, והיא נועדה לעורר את לב עם ישראל למשמעות הימים האלה, ימי תשובה ורחמים.

מה כשר

שני יזמים פיתחו את האפליקציה 'מה כשר', שיש בה מנוע חיפוש מבוסס gps, המחפש בתי עסק כשרים בסביבתו הקרובה של האדם. רשימת העסקים מתעדכנת בשיתוף עם המועצות הדתיות ומנהלי הכשרות בערים השונות, ואפשר לבחור סינונים על-פי רמת הכשרות הרצויה. האפליקציה גם מאפשרת לפנות ישירות אל המשגיח.

זמני השבוע

ניוירוק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
7:27	8:06	7:33	7:15
8:26	9:06	8:25	8:10

המולד: יום שני, 7 בערב, 34 דקות ו-4 חלקים
ראש-חודש אלול: ביום השלישי וביום הרביעי
פרקי אבות: פרק 1

315 בתי-חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000
טל' 729-72-2770100 • פקס 729-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

למצוא את המטבע במקום שאנך

הצעיר היהודי שעבר את מערכת החינוך הישראלית יוצא ממנה מבולבל באשר לזהותו היהודית. אין הוא מבין שהיא תמצית הווייתו

להעמיק את החינוך היהודי (צילום: בלינקו)

פעמים הוא שמע בבית הספר את המילה 'יהודי' לעומת המילה 'אדם'? ובכן, אם העיקר הוא להיות 'אדם' ואם 'כולנו בני-אדם', למה לא להינשא למי שאינו יהודי?

אכן, חשוב לחנך לסובלנות, לשיח תרבותי, לכבוד כלפי כל אדם באשר הוא, לשלילת שנאה - אבל הבסיס בחינוכם של ילדים יהודים הוא העמקת הזהות היהודית. צעיר יהודי חייב לדעת ולהרגיש כי זהותו היהודית היא הדבר היקר לו ביותר. עליו להיות גאה בה ולרצות להנחילה לילדיו. אם זו תהיה תודעתו, ברור שהוא ישאף להקים בית יהודי ולא יעלה על דעתו לקשור את חייו עם מי שאינו יהודי.

יש תשובה

הלואי שמקצת האנרגיות שהתפרצו השבוע במחאה על סיפור נקודתי של התבוללות יופנו להפעלת לחץ על משרד החינוך להעמיק את החינוך היהודי ולטפח את הזהות היהודית. בתוך כך אפשר לעשות רבות למתן ערכי יהדות לילדים ולנוער מחוץ למערכת החינוך, אם בפעילויות העשרה אחרי שעות הלימודים, אם באמצעות ספרות, מוזיקה, תרבות ותקשורת.

בזירה הזאת צריך להתבצע התיקון האמיתי. ימי חודש אלול הבאים לקראתנו הם הזמן הראוי להנחיל לדור הצעיר את משמעות הימים האלה, ימי ההכנה לראש השנה וליום הכיפורים. ערכים יהודיים וטיפוח זהות יהודית הם התשובה.

בני-אדם נוטים לפעמים לחפש את המטבע תחת הפנס במקום לחפשו במקום שאנך בו. כזאת היא ההפגנה מול אולם השמחות בראשון-לציון. לא שם אבדה הזהות היהודית ולא משם יצמח התיקון. את המחאה האמיתית צריך לקיים מול משרד החינוך בירושלים, כי זו התוצאה של חינוך שאינו מעמיד בראש מעייניו את ערכי היסוד החינויים לקיומו של עמנו.

רק השבוע התבשרנו על עוד יוזמה של שר החינוך ל'מאבק בגזענות'. זו מצטרפת לסדרה של יוזמות ותכניות לימודים העוסקות באותו נושא. תמצאו שם הרבה את המילים 'סובלנות', 'קבלת האחר', 'שוויון', 'דמוקרטיה' וכדומה, אבל אל חשש, אין הכוונה ליצור קירוב לבבות כלפי מתנחלים, למשל, או חרדים. מאחורי כל המילים היפות מסתתרת מגמה שיטתית להסרת המחיצות בין יהודים ובין לא-יהודים.

מגמות שקופות

בימים אלה ממש הגישה 'האגודה לזכויות האזרח' לשר החינוך מסמך עקרונות ל'תכנית כוללת בנושא החינוך למאבק בגזענות'. המגמה השקופה מופיעה שחור על גבי לבן: "הצורך בחשיפה לערבים ולנרטיבים הערביים במערכת החינוך. הצורך בפיתוח חינוך לזהות ערבית בחינוך הערבי". כלומר, את הילדים היהודים יש לחשוף לערבים ולנרטיבים הערביים, ואילו לילדים הערבים יש להעניק חינוך לזהות ערבית.

זו למעשה דמותו של החינוך במדינת ישראל. את הזהות היהודית מטשטשים ללא הרף בחסות הדמוקרטיה והסובלנות, ואילו בחינוך הערבי מטפחים לאומנות ערבית ותודעה כי היהודים הם כובשים בארץ ישראל. כל זה נעשה על-ידי משרד החינוך, בהמרצת גורמים הממומנים בכסף זר, כפי שנחשף מכבר.

הצעיר היהודי שעבר את מערכת החינוך הישראלית יוצא ממנה מבולבל באשר לזהותו היהודית. אין הוא מבין שהיא תמצית הווייתו, וששאיתו המרכזית צריכה להיות - להמשיך את הרציפות היהודית ולהקים בית יהודי. כמה

ההיבט הנצחי של המצוות

אך את שעבוד הלב והמוח אין האדם מסיר מעליו בלילה או בשבת. להפך, בשבת הוא נדרש לשעבד עוד יותר את ליבו ומוחו, לאור קדושת היום. נמצא שכוונת המצוות, שהיא חלק מהותי בהן, נצחית ואינה תלויה בזמן.

השפעה לדורות

יש עוד דרך להנציח את המצוות, גם בשעה שחדלים בפועל מלקיימן: כאשר יהודי משפיע על זולתו לקיים את מצוות תפילין, והוא מדביק אותו בהתלהבות עד שגם הלה הולך ומשדל אחרים להניח תפילין – נוצרת כאן שרשרת בלתי-פוסקת שיכולה להיות בעלת השפעה נצחית על הורים וילדים לדורי דורות.

גישה כזו גורמת שגם ברכת הקב"ה, שבאה על-ידי העשייה הזאת, תהיה נצחית, בבחינת "כל מקום שנאמר עד היום הזה, לעולם ולעולמי עולמים הוא".

(שיחות קודש תש"מ, כרך ג, עמ' 926)

אלא שיש לחלק בין המצוות המעשיות עצמן ובין מהותן הרוחנית. אכן, זמן עשיית המצווה מוגבל, אך המימד הרוחני שלה קיים לנצח. אנו מוצאים זאת בצורה בולטת במצוות תפילין, וממנה אפשר ללמוד על שאר המצוות, שהרי "הוקשה כל התורה לתפילין".

כוונה מהותית

במצוות תפילין שני מרכיבים: הנחת התפילין והכוונה שהאדם מכוון בשעת קיום המצווה. כוונת מצוות התפילין היא לשעבד את הלב והמוח לקב"ה, ולכן מניחים את התפילין של יד כנגד הלב ואת התפילין של ראש כנגד המוח. כוונת המצווה אינה תוספת על המצווה, אלא היא חלק מהותי ממנה.

הנחת התפילין הפיזית מוגבלת לזמנים מסויימים. מניחים אותן ביום בלבד, ועם רדת הערב על האדם לחלוץ את התפילין, שכן "לילה לאו זמן תפילין הוא". כך גם בשבת, חג וחול המועד אין מניחים תפילין.

פרשת ראה נפתחת במילים: "רְאֵה, אָנֹכִי נָתַן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם בְּרָכָה". תורת החסידות מסבירה שהכוונה ב'היום' איננה לאותה יממה בלבד, אלא לנצח, כדברי רש"י על הגמרא במסכת סוטה: "כל מקום שנאמר עד היום הזה, לעולם ולעולמי עולמים הוא".

מכאן שגם הברכה שנתן הקב"ה לבני ישראל אינה חד-פעמית, אלא נצחית, ועדיין היא מוסיפה לפעול. אלא שהברכה ניתנת על-פי מעשיו של האדם, כמאמר המשנה: "במידה שאדם מודד בה – מודדין לו", ולכן כדי להשיג ברכה נצחית על האדם לפעול בדרך דומה.

קיום נצחי

הדבר דורש הסבר. ערוץ הקשר המרכזי של האדם אל בוראו הוא קיום המצוות, ולכאורה המצוות אינן מתיישבות עם עקרונות הנצחיות. קיום המצוות נעשה בכפוף לזמנים ותלוי בהם. יש מצוות ש'הזמן גרמא', ואין אפשרות לקיימן לאחר זמנן. אם כן, איך אפשר לקיים מצוות מתוך גישה 'נצחית'?

אמרת השבוע

לדרוש ולהגיע

החת"ם סופר דיבר רבות על הצורך בבקשת הגאולה. פעם אחת אמר:

"בברכת המזון אנחנו מבקשים מהקב"ה שייתן לנו פרנסה – 'פרנסנו וכלכלנו', ואחר-כך אנו מבקשים את הגאולה – 'ובנה ירושלים עיר הקודש'. אולם בענייני הפרנסה איננו מסתפקים בתפילה, אלא כל אחד ואחד מתאמץ ומתרוצץ כדי להשיג את פרנסתו. אילו היינו מתאמצים כך בעניין הגאולה – היינו נגאלים".

וסיים ואמר: "זהו מה שנאמר בתורה 'לְשִׁכְנֵנוּ תְּדַרְשֵׁנוּ, וּבָאֵת שְׁמָה' – אם תדרשו ותחפשו את הדרך להביא שהקב"ה ישכון בציון, תזכו שאכן 'ובאת שמה', תבואו אל בית המקדש השלישי".

פתגם חסידי

"אין נשמה מזוהמת; יש רק נשמה שזוהמה הצטברה עליה. אין גוף טהור; יש רק גוף שהאדם טיהרו וזיככו" (רבי אלימלך מליזנסק)

מן המעיין

חסד | מאת הרב אליעזר ברוד

חסד בזמן

"אפס כי לא יהיה בך אביון" (דברים טו, ד). אל תשהה את עזרתך עד שהנזק יהיה חלילה אביון, שאז עזרתך כבר לא תביא לו תועלת. (תולדות יצחק)

שליטה בכסף

"וצרת הכסף בידך" (דברים יד, כה). עליך לצרור ולקשור את כספך ולשלוט בו, ולא שהכסף יצרור ויקשור אותך וישלוט בך. (רבי מאיר מפרמישלן)

שליח להעברה

"נתון תיתן לו, ולא ירע לבבך בתיתך לו" (דברים טו, ג). "נתון תיתן" – מה שאתה נותן לעני הוא דבר שכבר נתון לו מן השמים, ואתה אינך אלא שליח להולכה. וכן "עזוב תעזוב" – העזרה שאתה מגיש לחברך היא כבר דבר הנעזר לו מן השמים, אלא שנתגלגלה זכות לידך לעזור לו. (הפלאה)

רמזי צדקה

במילה 'צדקה' טמונים רמזים על גודל הנתינה לעניים שהאדם חייב בה. כשיש לך 'ק', עשה ממנה 'צ' – רמז נתינת מעשר לצדקה. ואם אתה רוצה להרבות בצדקה, עשה מן ה'ה' – 'ד', שתיתן חומש לצדקה, כדברי חז"ל (כתובות סז), "המבזבז אל יבזבז יותר מחומש". (המהר"ל מפראג)

תכלית ירידת הנשמה

נשמה יורדת לעולם הזה וחיה שבעים-שמונים שנה כדי לעשות טובה ליהודי, טובה גשמית ובפרט טובה רוחנית. (הבעל-שם-טוב)

ירידת הדורות

בוא וראה מה בין הדורות הקודמים לדורות שלנו: בדורות הקודמים היה צורך שחכמים יתאספו כדי לתקן תקנה שאסור לבזבז לצורכי צדקה יותר מחומש... (עיטורי תורה)

לבקש הזדמנות

הרבי הרש"ב מליובאוויטש אמר לבנו הרבי, הריי"צ, בהיותם בנאות דשא: כאשר אתה משכים בבוקר ולומד ומתפלל, פעלת משהו; אבל אם לא באה לידך הזדמנות לעשות טובה ליהודי בפועל ממש – זה יום יבש. עליך להתפלל לקב"ה ולבקש שיזמן לך יהודי הזקוק לעשיית טובה.

לא לאבד את הזכות

"רווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו" (אסתר ד, ד). הרבה שלוחים למקום לשלוח על ידם רווח והצלה לבני ישראל, אך "את ובית אביך תאבדו" – אם לא תעשו, תפסידו את הזכות הזאת. אסור לאבד את הזכות הגדולה להיות שליח לעשיית טובה ליהודי. (הרבי המהר"ש מליובאוויטש)

בגדי השרד של הצאר

אבל כבד אפף את יהודי רוהטין שבאוקראינה בח"י באייר תרמ"ט, עם הסתלקות מורם ורבים, הצדיק רבי אורי לנגר, מייסד חסידות רוהטין.

החסידים פסעו אחר מיטתו ממררים בכ"י. עשרים וארבע שנים נשא בעול הנהגת הציבור בענווה ובהצנעת לכת. הוא מילא את מקומו של חותנו, רבי אברהם מסרטוטין, והליכותיו התאפיינו בניסיון להסתיר את גדולתו ככל יכולתו. כעת עזב את החסידים לאנחות, והם מיאנו להתנחם.

בין המלווים הרבים שהשתתפו במסע ההלוויה היה חייט, תושב העיר. יהודי זה לא השתייך לחסידי רוהטין, אך געה בבכי חסר מעצורים, כאילו היה תלמידו המובהק של הצדיק. הוא השמייע אנחות קטועות והשתנק בלי הרף, מחה את דמעותיו, ושב ופרץ בבכי.

התנהגותו זו משכה את תשומת ליבם של המלווים. רבים מהם הרימו גבה ותמחו בליבם לפשר הדברים. מה לחייט הפשוט ולצדיק רבי אורי, שהסתלקותו מקבה לחייט צער עמוק כליכך?

לאחר שהסתיים מסע ההלוויה פנו כמה מחסידי הרבי אל החייט וביקשו לשמוע על הקשר שלו לרבי. האיש הביט בהם בעיניים אדומות מבכי ואמר: "כעת כבר מותר לי לגלות את הסוד שהיה כמוס עמדי זה שמונה שנים. איש מלבדי לא נחשף לסוד מעולם".

סקרנותם של החסידים גברה. החייט נאנח קלות, ואז פתח וסיפר:

"יודעים אתם בוודאי שאני חייט במקצועי – תופר בגדים על-פי הזמנת הלקוחות. יום אחד, לפני כשמונה שנים, נקראתי לביתו של הרבי. כשהגעתי קיבלני הרבי בסבר פנים יפות והכניסני לחדרו. הוא נעל את הדלת, כדי שאיש לא יוכל להיכנס אל החדר.

"הצדיק פתח אחת ממגרות שולחנו, הוציא ממנה ציור והושיטו לי. התבוננתי בציור ונדהמתי: זה היה דיוקנו של הצאר אלכסנדר השני, שנחשב שונא ישראל מובהק. בציור נראה הצאר במלוא הדרו, לבוש בבגדי מלכותו המפוארים. בטרם הספקתי לעכל את שמתרחש הנחית עליי הרבי את בקשתו המדהימה: 'האם תוכל לתפור בעבורי בגד מלכות כזה?'

"מעוצמת ההפתעה נעתק הדיבור מפי, אך במהרה התעשתי, הנהנתי לחיוב והודעתי לרבי כי אני מוכן ומזומן למלא את בקשתו. ארשת של שביעות רצון עלתה על פני הרבי. הוא מסר לי את התמונה, ואני ניגשתי למלאכה, עשיתי את המדידות הדרושות והקפדתי לתפור בגדי שרד

יקרים בדיוק כבגדיו של המלך, כפי שנראו בציור.

"כשסיימתי לתפור את הבגדים הבאתי אותם אל ביתו של הרבי. שוב הכניסני הרבי אל חדרו, ולמורה פליאתי ביקשני שאלביש אותו בבגדים האלה. הרבי נכנס עמי חדר

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

עשרה נביאים

חז"ל (פסיקתא רבתי פרשה כט, ז) מציגים דרישה ארוך בין הנביאים ובין עם ישראל. הקב"ה משגר עשרה נביאים לנחם את עם ישראל ולבשר לו על הגאולה הקרובה, אך בני ישראל מסרבים להתנחם. כל אחד ואחד מהנביאים אומר לבני ישראל פסוק של נחמה, אך בני ישראל טוענים כלפיו: "הרי תנחומיך נתונים לך. אתמול אמרת (וכאן מובא פסוק בעל תוכן הפוך)... לאילו נאמין, לראשונים או לאחרונים?".

ואז חוזרים עשרת הנביאים אל הקב"ה ואומרים לו: "ענייה סוערה לא נוחמה". כנסת ישראל מסרבת להתנחם. ובלשון הפסיקתא: "ריבוננו של עולם, ביקשנו לנחם אותה ולא קיבלה. אמר להם הקב"ה: בואו עמי, אני ואתם, ומנחמים לה – נחמו נחמו עמי יאמר אלוקים".

עידוד כנגד ספקות

האברבנאל (בפירושו לנבואת ישעיהו, תחילת פרק מ) מסביר למה הוזכרו כאן עשרה נביאים דווקא. הוא מסביר שעשרת הנביאים מכונים כנגד עשר נקודות שמקשות על עם ישראל לקבל את בשורת הנחמה והישועה ועלולות להביאו לידי ייאוש מן הגאולה.

ואלה עשר הנקודות שעלולות לעורר ספקות בדבר הגאולה: (א) העם מועט וקטן. (ב) העם עני ודל. (ג) אין מלך בישראל. (ד) ריבוי החטאים והעוונות. (ה) האויבים מושלים בנו. (ו) העם חלש וחסר כוח. (ז) הסתר פנים מהקב"ה. (ח) הארץ אינה מבורכת. (ט) חוזקם ותוקפם של הגויים. (י) לעגם של הגויים לעם ישראל.

כל אחד ואחד מעשרת הנביאים אומר לעם ישראל פסוק שבא לחזק את רוח העם באותה נקודת חולשה. למשל, על הנקודה הראשונה אומר הושע: "אהיה כטל לישראל יפרח כשושנה". כלומר, אין לחשוש שהעם מועט ודל, שכן "בהשגחת השם ירבו ויפרחו, כשושנה שיכרת אותה מבעוד יום ובלילה תפרח ותצץ ציץ כאילו לא נכרתה". אולם בני ישראל משיבים לאותו נביא שהוא עצמו אמר פסוק הפוך. להושע הם אומרים: "אתמול אמרת לי 'הוכה אפרים, שורשם יבש, פרי בל יעשון'". לכן הם מסרבים להתנחם.

ומסכם האברבנאל: "הנה בזה נשלמו העשרה ספקות שהיו לישראל בעניין גאולתם, שהמה עשר אבידות גדולות שאיבדו בגלות, ולא נתפייסו ביעודי הנחמות, שאמרו הנביאים הנזכרים בעניינם, לפי שכל אחד ואחד מהם אמר סותרו. ועניין כל זה, שאנחנו בגלות לא נתפייס בנחמות הנבואות, לפי שראינו בדבריהם תוכחות ונאצות גם כן, ואין אנו מבינים דברי הנביאים וענייניהם...".

"ולכן אמר שהלכו כולם אצל השם יתברך ואמרו: לא קיבלה ממנו תנחומין... כלומר, שלא הספיק זכות הנביאים לגאולתם. ולכן אמר הקב"ה: אני ואתם נלך לנחמה, כלומר, שהניחומים האמיתיים יהיו מאת השם יתברך ותשועתו וכשתראה בפועל".

ממתנים לאמירת העם

הרבי מליובאוויטש אומר על כך (התועודיות תשמ"ה כרך ה, עמ' 2780): "מכיוון שטענת כנסת ישראל היא טענה צודקת, ובוודאי יודע הקב"ה שבני ישראל יטענו כן – אם כן, למה שולח תחילה את הנביאים שהם ינחמו את כנסת ישראל!?"

"והביאור בזה – שהקב"ה אמנם יודע את צורכיהם ורצונם של בני ישראל, אבל אף על-פי-כן, מכיוון שרצונם וחפצו בעבודת המטה, לכן ממתין עד שבני ישראל יבקשו על הגאולה, 'אנו רוצים משיח עכשיו!', ואז ממלא את בקשתם תיכף ומיד, ברגע כמימרא. וכן הוא בנידון-דידן – שהקב"ה ממתין שבני ישראל יטענו ויאמרו שאינם מתפייסים בנחמת הנביאים... ואז מקבל הקב"ה את טענתם, ומנחמם בעצמו – 'אנכי אנכי הוא מנחמכם'".

לפנים מחדר, נעל את הדלת אחרינו והתייצב מול המראה שהייתה שם. הוא ביקש ממני להביט בציור דיוקנו של הצאר, ושאלני: 'האם אכן הבגדים שתפרת בעבורי נראים כבגדיו של הצאר?'. 'כן', עניתי לרבי ברעד.

"לפתע נשתנה גון פניו של הרבי. הן האדימו כאש להבה ולמראהו נפלו עליי פחד וחרדה. רעדתי בכל גופי מן המחזה, עד שחששתי לעמוד בד' אמותיו של הרבי הקדוש, שנראה באותה שעה כמו בעת עבודת הקודש שלו בימים הנוראים – כולו אחוז שרעפי קודש שלא מן העולם הזה.

"פתאום נטל הרבי את מקלו בידו והניפו בחדות למעלה, סמוך לפניו, עד שניבט בחזרה מן הראי. הרבי הניע את ידיו בעוצמה, עצם את עיניו בחוזקה, וכשדמעות החלו לזלוג מהן החל לקרוא בדבקות גדולה: 'כן יאבדו כל אויביך השם!'".

"באותו רגע", המשיך החייט וסיפר ברטט לחסידים המשתאים, "לא הבנתי כלל את המתרחש. איזה שיג ושיח יש לי עם ענייניו השמימיים של הרבי?... אולם גם בהבנתי הדלה קלטתי שדבר-מה טמיר ונשגב מתרחש כאן. קדושת המעמד ובכיו של הרבי סחפו גם אותי ופרצתי בבכי.

"כעבור כמה רגעים סיים הרבי את המחזה ונראה היה כי סערת הרגשות הגדולה שאחזה בו שקעה ובמקומה עלתה על פניו ארשת רגועה. הוא פנה אליי ופקד עליי שלא לגלות את מה שאירע לשום ילוד אישה.

"כעבור כמה ימים", המשיך החייט וסיפר, "הגיעה השמועה המסעירה – חברת מהפכנים התנקשה בחייו של הצאר האכזר.

"מיד קישרתי בין המאורע המופלא בבית הרבי, שבו חזיתי, ובין ההתנקשות בחייו של הצאר, אך מובן שלא המריתי את פקודת הרבי ולא גיליתי על כך לאיש. אולם עתה, לאחר שהרבי נסתלק לבית עולמו, כמדומני שהגיעה העת לספר את נפלאותיו.

"עכשיו מבינים אתם מדוע אני מבכה את לכתו של רועה ישראל זה מקרבנו? הלא איש אלוקים קדוש זה הושיע את כל עם ישראל!".

נפעמו החסידים למשמע הדברים. כמה ממקורבי הרבי ביקשו לאמת את נכונות דבריו של החייט, וסרו במהרה לביתו של הרבי. הם שפשו בארונותיו ולפתע מצאו את בגדי השרד המלכותיים, החיקוי המדויק של בגדי הצאר – בדיוק כפי שתאר החייט...

היהודים של טיטניק

של הספינה היה לספק לנוסעים היהודים אוכל כשר. הצלחתי לברר אפילו את שמו של הטבח הזה. המזון הכשר לנוסעים היהודים היה חלק מהמדיניות של הנהלת הספינה, וזו העמידה לרשות האגף הכשר כלים מיוחדים."

התרת עגונות

בעקבות ההתחקות אחר חייהם של הניצולים, גילה מוסקוביץ כי אחד היהודים שניצלו מהטיטניק והגיע לארה"ב החליט להקים מסעדה כשרה במנצ'סטר שבניוהמפשייר. "המסעדה הוותיקה הזו קיימת עד היום".

שבע גופות של יהודים נמשו מהמים וזכו לקבר ישראל, מספר מוסקוביץ. "הם קבורים בארה"ב, בקנדה, ואחד מהם בהולנד". ומה עלה בגורל הנשים שנותרו עגונות? "כמה מהנשים שבעליהן נספו וגופתם לא נמצאה פנו אל רב כדי שיתיר אותן מעגונותן ויוכלו להינשא מחדש", משיב מוסקוביץ. "נתקלתי במקרה של אישה שקיבלה מרב תשובה ארוכה ומפורטת, המתפרשת על פני עשרה עמודים. לבסוף, כך עולה מהתשובה, הרב מתיר את האישה, אם לשני ילדים".

יהדות בתערוכה

המחקר נחשף בתערוכה, שנערכת בישראל על ידי חברה בינלאומית, שקיבלה בעבר את הזכויות לחלץ שרידים מהטיטניק. במתחם היהודי

לא מעט מחקרים נעשו על אייטת הפאר הנודעת טיטניק, שטבעה לפני מאה ושתיים שנים, אבל המחקר של אלי מוסקוביץ (38) עוסק בנושא ייחודי: היהודים של טיטניק. המחקר, שהוצג בעת האחרונה בתערוכה מיוחדת, נולד אצל מוסקוביץ בהיותו ילד צעיר. "הסיפור של האינייה הגדולה בעולם ריתק אותי", הוא מספר. "כשבגרתי למדתי היסטוריה לתואר שני, והחלטתי לנצל את תשוקתי לסיפור כדי לחקור את הזווית היהודית".

סוגיות רבות העסיקו את מוסקוביץ בטרם ניגש למחקר, וביניהן: מה היה דינן של הנשים העגונות? האם היה בספינה אוכל כשר? האם היה בספינה בית-כנסת? ובעיקר: מי היו היהודים שעל הטיטניק, כמה מהם נספו וכמה ניצלו, מה עלה בגורל הניצולים והיכן נקברו הנספים?

מחלקה כשרה

מוסקוביץ, תושב ניר-גלים, הגיע למסקנה כי כשבעים יהודים נספו וכשלושים ניצלו: "בספינה היו יהודים עשירים, שחזרו מחופשה באירופה, אבל הייתה גם מחלקת מהגרים, ובה נסעו יהודים שרצו להגר לארה"ב, קצתם מרוסיה ומליטא. היו גם יהודים שעלו על הספינה בזהות בדויה, וזה גרם קושי גדול לחוקרים. הייתי צריך להשתמש במגוון דרכים כדי להגיע אל השמות האמיתיים".

הדבר שהפתיע ביותר את מוסקוביץ הוא סוגיית הכשרות: "תפקידו של אחד מאנשי צוות המטבח

פינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

עשר בשביל שתתעשר

שאלה: האם מותר לאדם 'לנסות' את הקב"ה במתן צדקה?

תשובה: כתב הרמב"ם: "לעולם אין אדם מעני [=נעשה עני] מן הצדקה, ולא דבר רע ולא היוק מתגלגל על ידה, שנאמר (ישעיה לביז): 'והיה מעשה הצדקה שלום'". והטור כתב: "הדבר בדוק ומנוסה, כי בשביל הצדקה שנותן לא יחסר לו, אלא אדרבה תוסיף לו עושר וכבוד".

ובגמרא אמרו: מהו שנאמר (דברים יד, טז): "עשר תעשר" - עשר בשביל שתתעשר. אמר לו: מניין לך? אמר לו: לך ונסה! אמר לו: וכי מותר לנסות את הקב"ה, והלוא נאמר (דברים ו, כב): "לא תנסו את ה'?! אמר לו: כך אמר רבי הושעיא, חוץ מזו, שנאמר (מלאכי ג, ז): "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר... ובחנוני נא בזאת, אמר ה' צבאות, אם לא אפתח לכם את ארובות השמים, והריקותי לכם

הזווית היהודית. מוסקוביץ על רקע טביעת הטיטניק

שבתערוכה מציג מוסקוביץ תצלומים של יהודים שהיו על הטיטניק, ניצולים ונספים, ידיעות מן העיתונות היהודית על האסון מהתקופה ההיא - בעברית וגם בשפות אחרות, המכתב המלא של הרב לאישה העגונה, תמונות של מצבות הנספים היהודים ועוד.

בתמונת מצבה של יהודי שנטמן בהולנד אפשר לראות את הכיתוב: "הבחור המשכיל יעקב בירנבאום מקראקוב שנטבע בשבר טיטאניק ביום כ"ח ניסן, ואחר י"ב ימים נמצאה גווייתו על הים והובא לקבורה ביום אסרו חג שבועות".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

רוצים לדעת מה יהיה?

הספר שמסביר בלשון בהירה את חשיבות האמונה בביאת המשיח, מהי הגאולה, מה יעשה המשיח, כיצד יתגלה, ומה יקרה באחרית הימים
368 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

יש מה לספר!

כך ראשון בסדרה המכנסת את הסיפורים האהובים שפורטמו ב'שיחת השבוע'
63 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל החוגים

עריכה חדשה | עיצוב מרהיב | 320 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

